

Eventyr For Alle

A detailed black and white illustration of a fox's head, positioned behind the text 'Eventyr For Alle'.

Lurvehette

Asbjørnsen & Moe

Lurvehette

Det var en gang en konge og ei dronning som ikke fikk noen barn, og det var dronninga så sorgfull over at hun nesten ikke hadde en glad time. Støtt og stadig klaget hun, fordi det var så tomt og stille på kongsgården.

«Hadde vi bare barn, så ble det nok liv her», sa hun.

Overalt hvor hun reiste i hele riket sitt, så fantes det Guds velsignelse av barn, selv i den fattigste stua. Og der hun kom, så hørte hun kjerringa i huset skjenne på ungene, og si at nå hadde de gjort det og det galt igjen. Dette syntes dronninga var morsomt, og det hadde også hun lyst til å gjøre.

Til slutt tok kongen og dronninga til seg et fremmed lite jentebarn. Henne ville de ha hos seg i kongsgården og oppdra, og henne ville de skjenne på som sitt eget.

En dag sprang den lille jomfrua de hadde tatt til seg, nede i gården fremmenfor slottet og lekte med et gulleple. Så kom det ei fattig kjerring rekende. Hun hadde også ei lita jente med seg, og det varte ikke lenge før jentungen og den lille jomfrua var gode venner og begynte å leke sammen og trille gulleplet imellom seg. Dette så dronninga, som satt oppi vinduet på slottet. Så knakket hun på ruta for at fosterdattera skulle komme opp. Hun gjorde det, men fattigjenta ble med, og da de kom inn i salen til dronninga holdt de hverandre i hånda.

Dronninga skjente på den lille jomfrua: «Det er ikke for deg å springe og leke med en fillete tiggerunge», sa hun, og ville jage jentungen ned igjen.

«Visste dronninga hva mora mi kunne, så jaget hun meg ikke», sa den vesle jenta, og da nå dronninga spurte henne

nøyere ut, fortalte hun at hennes mor kunne skaffe dronninga barn. Det ville ikke dronninga tro, men jenta ble ved sitt, og sa at det var sant hvert ord, og at dronninga bare skulle prøve å få mora hennes til.

Så lot dronninga den vesle jenta gå ned etter henne.

«Vet du hva dattera di sier?» spurte hun kjerringa da hun kom innenfor døra.

Nei, det visste tiggerkjerringa ikke.

«Hun sier du kan skaffe meg barn, om du vil», sa dronninga.

«Det er ikke lurt av dronninga å høre på det en fattigunge finner på», sa kjerringa og strøk ut igjen.

Dronninga ble sint og skulle til å jage den vesle jenta ned igjen, men hun stod på sitt, at det var sant hvert ord hun hadde sagt.

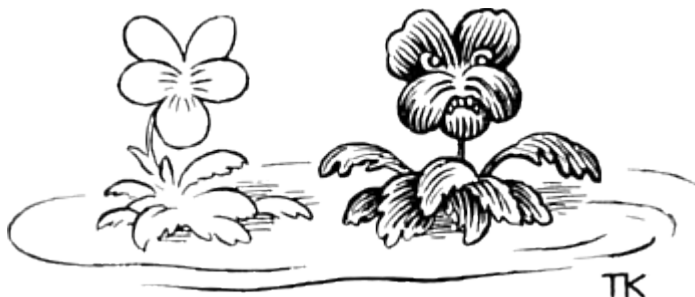
«Dronninga skal bare skjenke mora mi, så hun blir lystig, så vet hun nok råd», sa jentungen.

Det ville dronninga prøve. Fattigkjerringa ble hentet opp én gang til og ble traktert både med vin og mjød, så mye hun ville ha, og da varte det ikke lenge før hun fikk tunga på gli.

Så kom dronninga igjen frem med spørsmålet sitt.

«Et råd burde jeg vel ha», sa fattigkjerringa. «Dronninga skal få bært inn to kar med vann en kveld hun vil legge seg. I dem skal hun vaske seg og etterpå tømme dem inn under senga. Når hun ser under den om morgenen, så er det vokst opp to blomster, en vakker og en stygg. Den vakre skal hun spise, den stygge skal hun la stå. Men glem ikke det siste!» sa fattigkjerringa.

Ja, dronninga gjorde som kjerringa hadde rådet henne. Hun lot vannet bli bært opp i to kar, vasket seg i vannet og tømte det under senga, og da hun så etter om morgenen,

stod det to blomster. Den ene var stygg og fæl og hadde svarte blad, men den andre var så

lys og vakker at hun aldri hadde sett maken til den, og den spiste hun straks. Men den vakre blomsten smakte så godt at hun ikke kunne holde seg; hun spiste den andre også.

«Det kan vel ikke gjøre noe fra eller til», tenkte hun.

Om en tid kom dronninga i barselseng. Først fødte hun et jentebarn som hadde ei sleiv i hånda og red på en bukk. Stygg og fæl var hun, og med det samme hun kom til verden, ropte hun: «Mor!»

«Er jeg mora di, så Gud trøste og bære meg!» sa dronninga.

«Sørg ikke for det, det kommer snart én etter som er vakrere», sa hun som red på bukken.

Om litt fikk dronninga et jentebarn til. Det var så vakkert og vent, at aldri noen hadde sett så vakkert et barn, og henne kan en nok vite dronninga var glad i.

Den eldste kalte de Lurvehette, fordi hun var så fæl og lurvete, og hadde ei hette som hang i tafser omkring hodet. Henne ville dronninga helst ikke se, og jentene prøvde å stenge henne inn i et annet rom. Men det nyttet ikke, der den yngste var, der ville hun også være, og aldri kunne de få skilt dem fra hverandre.

Da de begge var halv voksne, var det en julekveld det ble slikt forferdelig bråk og styr på svalen utenfor stua til dronninga. Lurvehette spurte hva det var som smelte og ramlet slik ute på svalgangen.

«Å, det er ikke vits å spørre om det», svarte dronninga.

Men Lurvehette ga seg ikke, hun skulle absolutt ha greie på det, og så fortalte da dronninga, at det var trollkjerringene som holdt juleleik der ute. Lurvehette sa at hun ville ut og jage dem, og alt de bad henne at hun skulle

la det være, så hjalp det ikke, hun ville ut og hun måtte ut og jage trollkjerringene. Men hun bad at dronninga skulle holde alle dørene stengt, så ikke en eneste kom så mye som

på gløtt en gang, sa hun. Så satte hun ut med sleiva si, og til å jage og feie trollkjerringene. Og da ble det et leven utpå svalgangen, slik at du aldri skulle ha hørt maken. Det knaket og brakket som om stokkehvarvene skulle ryke av i hvert laft.

Men hvordan det var eller ikke, så kom den ene døra litt på klem likevel, og så ville søstera gløtte ut og se hvordan det gikk med Lurvehette, og stakk hodet ut gjennom dørsprekka. Husj! så kom det ei trollkjerring, tok hodet av henne og satt på et kalvehode i stedet, og straks begynte prinsessen å gå rundt på gulvet og raute. Da Lurvehette kom inn igjen og fikk se søstera, skjente hun og var sint fordi de ikke hadde passet bedre på henne, og spurte om de syntes det var bedre at søstera var blitt til en kalv.

«Men jeg får vel se å frelse henne», sa hun.

Hun forlangte av kongen et skip som var vel rustet og fullt ferdig. Men styrmann og mannskap ville hun ikke ha, hun ville seile av sted med søstera alene, og det måtte de til sist la henne få lov til.

Lurvehette seilte bort og styrte rett mot det landet trollkjerringene bodde i, og da hun hadde kommet til brygga, sa hun til søstera at hun skulle bli på skipet og holde seg ganske stille der. Men selv red Lurvehette på bukken opp til trollkjerringslottet. Da hun kom der, var det ene salsvinduet åpent, og der så hun hodet til søstera stod i vinduskarmen. Så red hun i fullt sprang inn i svalgangen og nappet til seg hodet og satte av sted med det. Trollkjerringene kom etter og ville ha igjen hodet, og de var om henne så tykt at de yrte og krydde. Men bukken puffet og stanget med hornene, og selv slo og dasket hun med sleiva, og så måtte trollkjerringflokket gi seg. Og Lurvehette kom ned på skipet igjen, tok kalvehodet av søstera og satte hennes eget hode på i stedet, så søstera ble til menneske

som før. Og så seilte hun langt, langt bort til et fremmed kongerike.

Kongen i det riket var enkemann og hadde bare en eneste sønn.

Da han fikk se det fremmede skipet, sendte han bud ned til stranda for å få vite hvor det var fra og hvem det var som eide det. Men da kongens folk kom ned dit, så de ikke en levende sjel på skipet uten Lurvehette – hun red rundt

omkring på dekket, frem og tilbake på bukken, så hårtafsene stod om hodet på henne. Folkene fra kongsgården var rent opp i under over dette synet, og spurte om det ikke var flere ombord.

Å jo, hun hadde ei søster med seg, sa Lurvehette. Henne ville da folkene se, men Lurvehette sa nei. «Henne får ingen se ved mindre kongen kommer selv», sa hun, og red omkring på bukken så det dundret i dekket.

Da nå tjenerne kom tilbake til kongsgården og fortalte om det de hadde sett og hørt nedpå skipet, ville kongen straks i veien og se henne som red på bukken. Da han kom, leide Lurvehette ut søstera, og hun var så vakker og så ven, at kongen ble rent forelsket i henne der han stod. Han tok dem begge med seg opp på slottet, og søstera ville han ha til dronning, men Lurvehette svarte nei, henne kunne kongen ikke ha på noen måte, ved mindre kongssønnen ville ha Lurvehette. Det kan du vite kongssønnen nødig ville, så stygt et troll som Lurvehette var. Men så lenge talte kongen og alle i kongsgården for ham, til han endelig gav seg og lovtte at han skulle ta henne til dronning, men nødig gjorde han det og sorgfull var han.

Så ble det laget til bryllup både med brygg og med bakst, og da alt var ferdig skulle de reise til kirke. Men prinsen syntes det var den tyngste kirkevei han hadde reist i hele sitt liv. Først kjørte nå kongen med bruden sin. Hun var så vakker og så gild, at alle folk stanset og så bortover veien etter henne så lenge de kunne øyne henne. Baketter kom prinsen ridende ved siden av Lurvehette, hun travet av sted på bukken med kokkesleiva i neven, og på ham så det mer ut som at han var på vei til en begravelse, enn at han red i sitt eget bryllupsfølge, så sørgmodig så han ut, og ikke et ord talte han.

«Hvorfor taler du ikke?» spurte Lurvehette da de hadde ridd et stykke.

«Hva skal jeg tale om?» svarte prinsen.

«Du kan jo spørre hvorfor jeg rir på den stygge bukken», sa Lurvehette.

«Hvorfor rir du på den stygge bukken?» spurte prinsen.

«Er det stygg bukk? Det er jo den gildeste hesten noen vil ri brud på», svare Lurvehette, og med det samme ble bukken til en hest, og det til den staseligste kongssønnen hadde sett i sine dager.

Så red de et stykke igjen, men prinsen var like sorgfull og kunne ikke få frem et ord. Så spurte Lurvehette igjen hvorfor han ikke talte, men prinsen svarte at han ikke visste hva han skulle tale om. Så sa Lurvehette: «Du kan jo spørre hvorfor jeg rir med denne stygge sleiva i neven.»

«Hvorfor rir du med den stygge sleiva?» spurte kongssønnen.

«Er det stygg sleiv? Det er den fineste sølvvifta noen vil stå brud med», sa Lurvehette, og med det samme ble sleiva til ei sølvvifte så blank at det skinte i den.

Så red de enda et stykke, men kongssønnen var like sorgfull og sa ikke et ord. Om litt spurte Lurvehette igjen hvorfor han ikke talte, og denne gangen sa hun at han skulle spørre hvorfor hun hadde den stygge grå hetta på hodet.

«Hvorfor har du den stygge grå hetta på hodet?» spurte kongssønnen.

«Er det stygg hette? Det er jo den blankeste gullkrone noen brud vil bære», svarte Lurvehette, og med det samme var den det.

Nå red de en lang stund igjen, og prinsen var sorgfull og satt der uten mål og mæle likesom før. Så spurte bruden hans igjen hvorfor han ikke talte, og bad ham spørre hvorfor

hun var så grå og stygg i ansiktet.

«Ja, hvorfor er du så grå og stygg i ansiktet?» spurte kongssønnen.

«Er jeg stygg? Du synes søstera mi er vakker, men jeg er ti ganger vakrere», sa bruden, og da kongssønnen så på henne, var hun så vakker at han syntes det ikke kunne være så vakker ei jomfru til i verden. Da kan det vel hende at prinsen fikk munnen på gli, og red ikke lenger og hengte med hodet.

Så drakk de bryllup både vel og lenge, og siden reiste både kongen og prinsen, hver med sin brud, til far til kongsdøtrene, og der drakk de bryllup på nytt lag, så det ingen ende ville ta. Skynder du deg til kongsgården, så er det kanskje igjen en dråpe av bryllupsølet ennå.

Ordforklaringer

- **sval:** gang eller utbygg rundt eller ved siden av huset
- **juleleik:** julelek, selskapslek som ble lekt i julen i gamledager
- **stokkehverv:** kvarv, stokker og tømmer som utgjør vegger på et tømmerhus
- **laft:** hjørne på et tømmerhus, der stakkene er felt sammen i hakk
- **ven:** vakker, pen
- **gild:** flott, staselig

Eventyr ForAlle.no

Les og hør kjente og ukjent eventyr,
gratis på norsk!

eventyrforalle.no

PATREON | EventyrForAlle

Norsk folkeeventyr fra samlingene til Peter Christen Asbjørnsen (1812-1885),
Jørgen Moe (1813-1882) og Moltke Moe (1859-1913).
(Offentlig eiendom - public domain)

Kilde: [Nye Barne-Eventyr av Asbjørnsen og Moe, 1927 \(nb.no\)](http://nye-barne-eventyr-av-asbjornsen-og-moe-1927.nb.no)
(Offentlig eiendom - public domain)

Teksten er redigert av Karl-Robert Rønning.

Dette verket er lisensiert under følgende Creative Commons lisens: Navngivelse-DelPåSammeVilkår 4.0 Internasjonal. For å se en kopi av denne lisensen, besøk

<http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>.

Illustratør: Theodor Kittelsen (1857-1914)

Kilde: [Nye Barne-Eventyr. 4. opplag, 1927 \(nb.no\)](http://nye-barne-eventyr-4-opplag-1927.nb.no)

Dette arbeidet er fri for kjente opphavsrettsrestriksjoner.